

**TERMIZ SAYYIDLARINING IX-XVII ASRLARDA O‘RTA OSIYO
IJTIMOIIY-SIYOSIIY HAYOTIDAGI ROLI**

<https://doi.org/10.70728/qdpi.v08.i01.026>

Yo‘ldoshev Azizjon Azimjonovich

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti Tarix mutaxassisligi magistranti

Ilmiy rahbar: t.f.f.d. (PhD), dots Toshov K.T.

Annotatsiya. Mazkur maqolada IX-XVII asrlarda Termiz sayyidlari institutining Movarounnahr (O‘rta Osiyo) ijtimoiy-siyosiy hayotidagi roli tarixiy-sotsiologik yondashuv asosida tahlil qilinadi. Tadqiqotda “sayyid” maqomi nasabiy sharaf belgisi bo‘lish bilan birga siyosiy legitimatsiya, ijtimoiy vositachilik (mediatsiya), shariat-huquqiy me‘yorlarni jamiyatga singdirish, vaqf-xayriya tizimi orqali resurslarni boshqarish hamda ziyorat madaniyati yordamida hududiy birdamlikni mustahkamlash kabi ko‘p funksiyali institut sifatida talqin etiladi. Empirik-tasviriy tayanch sifatida Termiz yaqinidagi Sulton Saodat majmuasi misolida sayyidlar sulolasining xotira siyosati va institutlashuv darajasi ko‘rsatiladi: majmua Termiz sayyidlari qabrlari ustida XI-XVII asrlarda bosqichma-bosqich rivojlangan, unda maqbaralar, masjid va xonaqoh kabi kult inshootlari jamlangan. Maqola xulosasiga ko‘ra, Termiz sayyidlari siyosiy sulolalar almashuvi sharoitida ham “yumshoq kuch” manbai sifatida barqaror nufuzni saqlab, mahalliy jamiyatning ijtimoiy muvozanati va ma‘naviy legitimligini ta‘minlashga xizmat qilgan.

Kalit so‘zlar: Termiz sayyidlari, Sulton Saodat, legitimatsiya, baraka, ziyorat, vaqf, naqib al-ashrof, Movarounnahr, Surxon vohasi, diniy elita, ramziy kapital.

KIRISH. O‘rta asr Movarounnahrida siyosiy hokimiyatning barqarorligi ko‘pincha faqat harbiy-ma‘muriy resurslar bilan emas, balki jamiyat ishonchini ishlab chiqaruvchi ramziy institutlar bilan ham ta‘minlangan. Bu jarayonda “muqaddas nasab” g‘oyasiga tayanuvchi sayyidlar tabaqasi alohida o‘rin egallagan, ular Payg‘ambar Muhammad (s.a.v.) avlodiga mansublik da‘vosi bilan jamiyatda e‘tiqodiy hurmat, marosimiy ustuvorlik va ma‘naviy avtoritetga ega bo‘lgan qatlam sifatida qaralgan.

Termiz sayyidlari esa mazkur institutning Surxon vohasi sharoitida tarixiy jihatdan kuchli institutsionallashgan ko‘rinishlaridan biri bo‘lib, ular faoliyati IX-XVII asrlarda mintaqaning ijtimoiy-siyosiy dinamikasiga bevosita va bilvosita ta‘sir ko‘rsatgan.

Termizning tarixiy geosiyosiy pozitsiyasi (Amudaryo havzasi, janubiy yo‘laklar, Xuroson-Balx yo‘nalishi, karvon yo‘llari va chegara makoni) bu yerda diniy elita

institutlarining “vaznini” oshirgan: tranzit va chegaraviy hududlarda jamoa konsensusi tez yemirilishi mumkin bo‘lgani uchun muqaddaslik timsoli orqali ijtimoiy tartibni mustahkamlovchi aktorlar talab etiladi. Termiz sayyidlari ana shu ehtiyojni qondirgan institut sifatida ko‘riladi: ular bir tomondan, siyosiy hokimiyatga legitimatsiya kanali, ikkinchi tomondan, jamoa ichidagi nizolarni murosaga keltiruvchi vositachilik markazi, uchinchi tomondan, vaqf va ziyorat iqtisodi orqali ijtimoiy xizmatlarni barqarorlashtiruvchi tuzilma bo‘lib ishlagan.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Termiziy sayyidlar haqidagi hozirgi tasavvur va ilmiy yoritish, asosan, ikki qatlam manbalarga tayanadi: sulolaviy shajara matni va uning atrofida shakllangan tarixiy rivoyatlar hamda Sulton Saodat majmuasiga bog‘langan moddiy meros. Surxon vohasi tarixi bo‘yicha tayyorlangan yirik qo‘llanmada shajara ma‘lumotlari asosida Termiz sayyidlari xonadonining asoschisi Hasan al-Amir Samarqandga 850-yilda kelgani, keyin Balxga ko‘chgani, taxminan 865-yildan Termizga kelib butunlay o‘rnashib qolgani qayd etilgan. Shu manbada XIX asr oxiri va XX asr boshidagi sharqshunoslardan tashqari, shajara asosida 1914-yilda A.A.Semyonov tomonidan Termiz sayyidlarining kelib chiqishi va Sulton Saodat haqida maxsus maqola e‘lon qilingani ham yoziladi.

Bu yerda muhimi, mahalliy tadqiqotchilar uchun start nuqta aynan shu shajara va uning to‘plangan izohlari bo‘lib kelgani, keyingi davrda esa obyektning arxitekturasini, ziyorat amaliyoti, mahalliy xotira va hududiy tarix konteksti orqali mavzunu kengaytirish kuchaygani ko‘rinadi.

O‘zbek tadqiqotchilarining mavzunni o‘rganish darajasi bir necha yo‘nalishga ajraladi. Hududiy tarix va tarixiy geografiya yo‘nalishida Surxondaryo tarixi bo‘yicha ishlagan mualliflar Termiz sayyidlarini voha siyosiy hayoti bilan bog‘lab berishga harakat qiladi, xususan, mazkur qo‘llanmada Muhammad Xorazmshoh davrida Termiz sayyidlaridan bo‘lgan A‘lo al-Mulukning “xalifa” sifatida e‘lon qilingani haqida epizod keltiriladi va bu holat sayyidlar nufuzining davlat legitimatsiyasida ishlatilganini ko‘rsatadi. Shuningdek, o‘sha qo‘llanmada Termizda sayyidlar jamoasi boshlig‘i naqib bo‘lgani, uning vazifasi huquqiy masalalarni hal qilish va nafaqalarni tarqatishdan iborat ekani bayon etilgan. Bu ma‘lumotlar mavzuda ishlayotgan o‘zbek mualliflari uchun institutsional tushuntirish imkonini beradi: sayyidlar faqat “nasab” emas, mahalliy ijtimoiy boshqaruvga bog‘langan tuzilma sifatida ham ko‘rinadi.

Arxitektura va madaniy meros yo‘nalishida Sulton Saodat majmuasi markaziy tadqiqot obyektiga aylangan. O‘zbek tilli ilmiy-jurnal maqolalarida majmuaning XI-XVII asrlarda shakllangani, uning tarkibida o‘nlab maqbaralar va ko‘plab dafnlar mavjudligi, bino qatlamlari turli davrlarda bosqichma-bosqich boyitilgani ta‘kidlanadi, bu ishlar ko‘proq me‘moriy yechimlar, bezak, qurilish davriyligi, himoya va restavratsiya masalalariga tayanadi. Mazkur yo‘nalish “kelish tarixi”ni to‘g‘ridan to‘g‘ri hujjatlashtirib bermaydi, lekin mahalliy jamoa xotirasi nima uchun aynan sayyidlar atrofida institutsional ko‘rinish olganini,

muqaddas makon qanday qilib avlodlar davomiyligini saqlaganini ilmiy dalillashga xizmat qiladi.

Tub aholining Termiziy sayyidlar haqidagi fikrlari masalasida o‘zbek tadqiqotlarida ikki usul ko‘proq uchraydi. **Birinchi usul** mahalliy yozma-ommabop diniy tarixiy matnlar orqali jamoat tasavvurini tavsiflashdan iborat. Masalan, maqolalarda Sulton Saodat ziyoratgohi Termiz sayyidlari xonadonning markaziy muqaddas manzili sifatida ko‘rsatilib, shajara rivoyatlari va mahalliy hurmat an‘analari bayon qilinadi. **Ikkinchi usul** etnografik kuzatuv va hududiy etnografiyaga tayanish bo‘lib, Surxondaryo muhitini o‘rgangan tarixchilar va mahalliy o‘lkashunoslar ziyorat odatlari, juma va bayram kunlaridagi marosimlar, avliyolar kultining jamiyatdagi ijtimoiy vazifasi haqida yozadi. Bu yo‘nalishga ishora sifatida Sulton Saodat haqidagi ba‘zi maqolalarda keltirilgan adabiyotlar ro‘yxatida S.N.Tursunovning Surxondaryo tarixi va etnografik makon haqidagi ishlari, A.N.Ro‘zievning Surxondaryo viloyatiga oid kitoblari, T.Annayev va Sh.Shaydullayevning hudud tarixi bo‘yicha lavhalari, Ye.Rtveladze va M.Aminov kabi mualliflarning voha merosi haqidagi nashrlari keltiriladi. Bu guruh ishlarida tub aholining munosabati odatda quyidagi ko‘rinishlarda aks etadi: sayyidlar “ahl ul-bayt” timsoli sifatida ma’naviy hurmat obyekti, Sulton Saodat esa barhayot ziyorat markazi, ziyorat esa jamoaviy birdamlik va ruhiy taskin amaliyoti sifatida talqin qilinadi.

ASOSIY QISM

Termiz sayyidlarining tarixi O‘rta Osiyo islomiy sivilizatsiyasida nasab, ma’naviy hokimiyat va mahalliy siyosiy tizim o‘rtasidagi murakkab bog‘lanishlarni anglash uchun kalit mavzulardan hisoblanadi. Sayyid maqomi Payg‘ambar Muhammad sollallohu alayhi vasallam avlodidan ekanlik da’vosi bilan bog‘lanib, jamiyatda alohida hurmat va ramziy ustuvorlik kasb etgan, bu ustuvorlik faqat diniy ehtirom sifatidagina emas, balki hokimiyatni qonuniylashtirish, ijtimoiy kelishuvni ta’minlash, nizolarni yumshatish, vahf va ehson tizimlari orqali resurslarni boshqarish, ziyorat madaniyatini institutsionallashtirish kabi vazifalar bilan ham namoyon bo‘lgan [1].

Termiz kabi Amudaryo havzasiga yaqin, janubiy yo‘laklar bilan Xuroson va Balx yo‘nalishlariga tutash tranzit makonda diniy elita tabaqalari o‘z ta’sirini tezroq mustahkamlaydi, chunki chegara va karvon yo‘llari kesishgan hududlarda ijtimoiy barqarorlik ma’muriy kuch bilan birga ma’naviy ishonchga ham tayanadi. Shu nuqtai nazardan Termiz sayyidlari mahalliy jamoatchilik nazarida ishonch kapitaliga ega bo‘lgan ijtimoiy institut sifatida ko‘riladi, ularning ta’siri siyosiy sulolalar almashgan davrlarda ham uzilmagani ayni shu ishonch kapitali mexanizmlari bilan izohlanadi.

Termiz sayyidlari institutsional quvvatining eng ko‘ringan dalili Sulton Saodat majmuasidir. Manbalarda bu majmua Termiz sayyidlari xonadonning dahma-maqbarasi sifatida ta’riflanadi, majmua bir necha asr davomida shakllangan va asosiy taraqqiy etgan davr sifatida XI-XVII asrlar ko‘rsatiladi [2].

1-rasm. Sharq Uyg‘oniy davri va Termiz sayyidlari

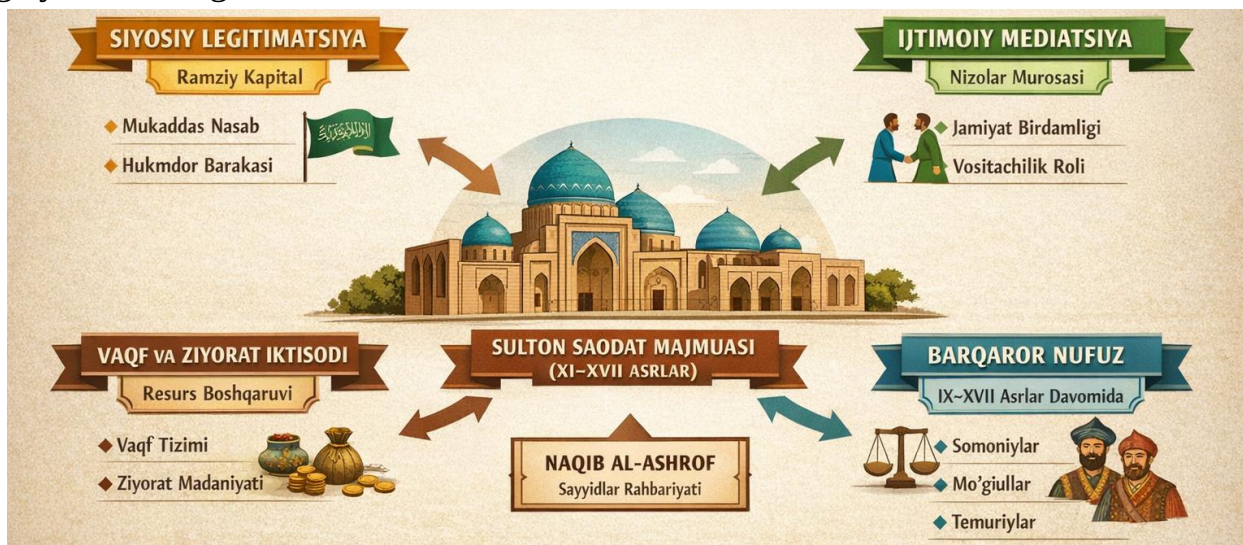
Meros resurslari haqidagi tavsiflarda Sulton Saodat majmuasi sayyidlar qabrlari ustida taraqqiy etgani, tarkibida maqbaralar bilan birga masjid va xonaqoh kabi kult inshootlari mavjud ekani qayd etiladi, bu esa ziyoratning faqat xotira emas, balki ibodat, ta‘lim, jamoaviy yig‘in va tasavvufiy amaliyotlar bilan bog‘langan ko‘p funksiyali muhit bo‘lganini anglatadi [2]. Shu tarzda Termiz sayyidlari o‘z maqomini nasl shajarasi bilan birga muqaddas makon arxitekturasini orqali ham mustahkamlagan, arxitektura bu yerda ramziy hokimiyat tili bo‘lib xizmat qilgan.

Termiz sayyidlari roliga ilmiy yondashuvda legitimatsiya, mediatsiya va resurs boshqaruvi o‘zaro bog‘langan uchlik sifatida ko‘riladi. Legitimatsiya jihati shundan iboratki, o‘rta asr musulmon jamiyatlarida hokimiyatning qonuniyligi faqat harbiy g‘alaba yoki sulolaviy meros bilan cheklanmagan, adolat timsoli, shariatga muvofiqlik, ulamolar va muqaddas avlod vakillari bilan aloqa ko‘rsatish hokimning obro‘sigacha bevosita ta‘sir etgan. Termiz sayyidlari shu ma‘naviy qonuniylashtirish zanjirida muhim bo‘g‘in bo‘lgan: hokimlar sayyidlarga ehtirom ko‘rsatishi, ziyorat qilishi, ehson va vahflarni qo‘llab-quvvatlashi orqali jamoat oldida o‘zini islomiy adolat homiysi sifatida namoyon qilgan, sayyidlar esa o‘z navbatida jamoat ishonchi orqali hokimiyatning barqaror qabul qilinishiga xizmat qilgan.

Ayrim manbalarda Termiz sayyidlari qatoriga kiritilgan shaxslar davlat ishlarida yuqori ta‘sirga ega bo‘lgani haqida xabarlar bor, masalan, Xorazmshoh Muhammad davrida sayyidlar muhiti bilan bog‘liq siyosiy qarorlar tilga olinadi [4]. Bunday ma‘lumotlarga manbashunoslik tanqidi bilan yondashish zarur, biroq ularning o‘zi ham Termiz sayyidlari jamoat tasavvurida davlat legitimligiga daxldor tabaqa sifatida shakllanganini ko‘rsatadi.

Mediatsiya, ya‘ni ijtimoiy vositachilik vazifasi Termiz kabi ko‘p qatlamli ijtimoiy muhitda ayniqsa muhim. Dehqonchilik vohasi, savdo yo‘llari, chegaraviy harakatlar va ma‘muriy boshqaruv manfaatlari bir joyda to‘qnashganda nizolar va raqobatlar paydo

bo‘lishi tabiiy, bunday vaziyatda kuch bilan bosish har doim ham natija bermaydi. Sayyidlar muqaddas nasab timsoli sifatida jamoat oldida axloqiy og‘irlikka ega bo‘lgan, ularning so‘zi ko‘p holda murosas nuqtasini topish, kelishuvni barqarorlashtirish, shariat va urf o‘rtasida qonuniy yechim ishlab chiqishga xizmat qilgan. Sulton Saodat kabi majmualarning keng hovlilar, markaziy yo‘laklar va bir nechta inshootlardan tashkil topishi shunchaki me‘moriy uslub emas, bu jamoatning yig‘ilishi, ziyorat qilish, masalalarni maslahat asosida hal qilish, ehsonlarni taqsimlash kabi amaliyotlarning makoni ham bo‘lgan [2]. Demak, Termiz sayyidlari jamoat boshqaruvini qattiq ma‘muriy mexanizmlar bilan emas, ma‘naviy avtoritet va ijtimoiy kelishuv orqali qo‘llab-quvvatlagan, bu ta’sirni tarixiy jarayonlarda barqaror saqlashga yordam bergan.

2-rasm. Termiz sayyidlarining ix-xvii asrlarda o‘rta osiyo ijtimoiy-siyosiy hayotidagi roli.

Resurs boshqaruvi vazifasi esa vahf va ziyorat iqtisodi bilan bog‘liq. Markaziy Osiyoda ziyoratgohlar atrofida vahf mulklari shakllangani, bu mulklar masjid, madrasa, xonaqoh va ziyorat infratuzilmasini ta‘minlagani haqida akademik adabiyotlarda batafsil bayon qilingan, vahf tizimi muayyan sharoitlarda iqtisodiy kuchga aylanib, mahalliy siyosiy munosabatlarga ham ta’sir qilgan [5].

Termiz sayyidlarining tarixiy davomiyligi IX-XVII asrlar kesimida ko‘rilganda, ularning nufuzi Somoniyatlardan boshlab keyingi sulolalar davrida ham saqlanganini ko‘rsatuvchi ma‘lumotlar uchraydi. Mahalliy diniy-ma‘rifiy platformalarda sayyidlar mavqei mog‘ullar bosqinidan keyin ham susaymagani, vayron bo‘lgan shahar hayotida markaziy maskan sifatida Sulton Saodat hududining ahamiyati ortgani haqida fikrlar keltiriladi [4].

Bunday bayonlar tarixiy tafsilotlarda bahsli nuqtalarga ega bo‘lishi mumkin, biroq institutsional nuqtai nazardan qaralganda mantiqiy: ziyorat markazi va muqaddas makon katta zarbaga uchragan shahar hayotida ijtimoiy tiklanish nuqtasiga aylanadi.

Shaharning iqtisodiy va demografik tarkibi o‘zgarsa ham, muqaddas makon atrofida jamoat birlashishi mumkin, chunki bu yerda ramziy qiymat, xotira va hamjihatlik resurslari yig‘ilgan bo‘ladi. Demak, Termiz sayyidlari mog‘ullardan keyingi davrlarda ham

jamoatchilik hayotini tiklashda ma'naviy markaz vazifasini bajargan degan xulosa ehtimoliy asosga ega.

Temuriylar davrida esa legitimatsiya mexanizmi yanada kuchaygani ma'lum, davlat mafkurasida din va saltanat uyg'unligi, ulamolar va muqaddas zotlarga ehtirom ko'rsatish siyosati muhim o'rin tutgan. Termiz va Surxon vohasidagi muqaddas qadamjolar majmuasi, jumladan Sulton Saodat kabi ziyoratgohlar bu davrda ma'naviy xaritaga aylanib, hokimiyatning jamoat oldidagi taqdimotini mustahkamlagan [6]. Shu bilan birga Termiz sayyidlari muhiti faqat siyosiy marosimlar bilan cheklanmagan, madaniy hayotda homiylik va ilm ahliga sharoit yaratish an'alariga ham bog'langan ma'lumotlar bor.

Masalan, manbalarda Termizlik shoir Adib Sobirning homiylik muhiti haqidagi qaydlar keltiriladi, bu kabi faktlar sayyidlar qatlamining madaniy infratuzilmada ham ishtirok etganini anglatadi [4]. Shu nuqtada Termiz sayyidlari roli Sharq uyg'onish muhiti bilan uyg'unlashadi: shaharlarda ilm, madrasa, tasavvuf maktablari va homiylik tizimi bir-birini quvvatlab turgan, muqaddas avlod vakillari esa ushbu tizimda ma'naviy kapital egasi sifatida ko'prik vazifasini o'tagan.

Shayboniylar va Ashtarxoniylar davrida mahalliy elitalar ta'siri ortgan, bunday sharoitda hokimiyatning amaliy boshqaruvi ko'pincha mahalliy ta'sir markazlari bilan kelishuvga tayanadi. Sulton Saodat majmuasining XVI-XVII asrlarda ham faol hayot kechirgani, uning umumiy shakllanish davri X-XVII asrlar bilan bog'lanishi haqidagi ma'lumotlar Termiz sayyidlari nufuzining bu davrda ham davom etganini ko'rsatadi [2].

Davomiylikning sababi yana o'sha uchlikda: jamoat ishonchiga tayangan legitimatsiya, nizolarni yumshatuvchi mediatsiya, vahf va ziyorat iqtisodi orqali resurs ta'minoti. Mana shu omillar birlashganda sayyidlar tabaqasi siyosiy saxnada to'g'ridan to'g'ri hukmdor bo'lmasa ham, ijtimoiy-siyosiy tizimning muhim regulyatori vazifasini bajaradi. Regulyator deganda ma'muriy buyruq emas, jamoat kayfiyati, marosimiy birdamlik, axloqiy me'yor va ta'limiy muhitni barqarorlashtirish nazarda tutiladi.

Termiz sayyidlari mavzusida zamonaviy ilmiy matnlar ham paydo bo'lgan. Masalan, Sulton Saodat majmuasining shakllanishi va arxitekturasiga bag'ishlangan maqolalarda obyektning mahalliy aholi hayotidagi o'rnini, uning davriy qatlamlari va kult inshootlari haqida ma'lumotlar beriladi, bu ishlar majmuani faqat turistik manzil emas, balki tarixiy institutlashgan ziyorat markazi sifatida tushunishga yordam beradi [3].

Shu bilan birga o'quv qo'llanmalarda Surxondaryo tarixi doirasida Termiz sayyidlari va Sulton Saodat haqida alohida bo'limlar ajratilib, majmua sayyidlarning dahma-maqbarasi sifatida tilga olinadi, bunday materiallar mahalliy tarixni o'qitishda mavzunung barqaror o'rnini borligini ko'rsatadi [6].

Turizm va meros sohasidagi tadqiqotlarda ham Surxon vohasidagi ziyorat obyektlari, jumladan Sulton Saodatning jozibasi va sayohat yo'nalishlaridagi ahamiyati qayd etiladi, bu holat tarixi va hozirgi ijtimoiy xotira o'rtasidagi uzluksizlikni tasdiqlaydi [7]. Ushbu yo'nalishda o'zbek tadqiqotchilari va mualliflari tomonidan tayyorlangan materiallarni ilmiy tanqid bilan qo'llash zarur, ularning kuchli tomoni mahalliy kontekst va obyektlarga

yaqinlik, zaif tomoni esa ba‘zan manbalar kritikasining yetarli darajada ko‘rsatilmasligi bo‘lishi mumkin. Shunga qaramay, ular Termiz sayyidlari mavzusining mahalliy tarixshunoslikda faol yashab turganini dalillaydi.

XULOSA

Umumiy xulosa sifatida aytish mumkinki, Termiz sayyidlari IX-XVII asrlarda O‘rta Osiyo ijtimoiy-siyosiy hayotida maxsus maqomga ega bo‘lgan, ularning ta’siri nasabiy muqaddaslik tushunchasi bilan boshlangan, keyin institutsional shakl olgan va Sulton Saodat majmuasi kabi moddiy markazlar orqali avlodlar xotirasida mustahkamlangan [2]. Ularning jamiyatdagi vazifalari ma’muriy lavozimlar bilan cheklanmagan, ular siyosiy legitimatsiyaning ma’naviy asosini ta’minlagan, ijtimoiy mediatsiya orqali mahalliy barqarorlikka hissa qo‘shgan, vahf va ziyorat iqtisodiga bog‘langan resurs mexanizmlari orqali ta’lim, ibodat va ijtimoiy yordam infratuzilmasini qo‘llab-quvvatlagan [5]. Surxon vohasi tarixini tahlil qilishda Termiz sayyidlari mavzusi mahalliy va transregional o‘lchamni birlashtiradi, bu birlashuv O‘rta Osiyoda din, siyosat va jamiyat o‘zaro ta’sirining klassik modeli sifatida qiziqarli ilmiy maydonni ochadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Sayyid // Wikipedia, the free encyclopedia: URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Sayyid>.
2. Sulton Saodat majmuasi // meros.uz: URL: <https://meros.uz/uzc/object/sulton-saodat-majmuasi>.
3. Termiz sayyidlari Sulton Saodat ziyoratgohi: ilmiy maqola // gisconf.com: URL: <https://gisconf.com/index.php/EREDT/article/download/91/95/272>.
4. Payg‘ambar alayhissalom avlodlari Termizga qanday kelib qolganlar? // sammuslim.uz: URL: <https://sammuslim.uz/articles/actual/paygambar-alayhissalom-avlodlari-termizga-qanday-kelib-qolganlar>.
5. McChesney R. D. Waqf in Central Asia: Four Hundred Years in the History of a Muslim Shrine, 1480-1889. Princeton: Princeton University Press. 1991.
6. Yakubova D. T. Surxondaryo tarixi: o‘quv qo‘llanma. Toshkent: Lesson Press. 2022.
7. Davlatov Azizbek Abdullajon o‘g‘li. Surxon vohasining turizm imkoniyatlari // Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. 3(6). 1077-1080. 2023.
8. Boborahimov Sh. I., Bozarov N. S. O‘g‘li. Surxon vohasi ziyorat turizmi salohiyati va uni rivojlantirish istiqbollari. Toshkent: Lesson Press. 84 bet. 2023.
9. Sultan Saodat Ensemble, Termez // Advantour: URL: <https://www.advantour.com/uzbekistan/termez/sultan-saodat.htm>.